

2. Неживенко В.-Готуємо комбікорм самостійно / В. Неживенко farmer.-2008.-№6 (15). С. 96.

3. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. / Н. А. Плохинский—М.: -Колос, 1969. –256 с.

УДК 636.86

© 2009

О. К. Стасюк, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут кормів УААН

ПЕРЕТРАВНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН ТА БАЛАНС АЗОТУ І ФОСФОРУ ПРИ ЗГОДОВУВАННІ СВИНЯМ ВОЛОГОГО КОНСЕРВОВАНОГО ЗЕРНА

Встановлені коефіцієнти перетравності основних поживних речовин та баланс азоту і фосфору в організмі свиней на відгодівлі при згодовуванні їм у складі раціонів вологого консервованого зерна кукурудзи.

Ключові слова: *перетравність, вологе зерно кукурудзи, мінеральний консервант Зернол-2, азот, фосфор.*

Зерно кукурудзи у кормовому балансі займає вагоме місце при веденні високопродуктивного тваринництва. В останні роки за рахунок посівів високоврожайних гібридів кукурудзи валовий збір зерна збільшується і до 2012 року досягне 12-14 млн. тонн [4]. Кукурудза, як відомо, культура осіннього періоду збирання і має вміст вологи до 38 %, а зберігати зерно можна тільки при стандартній 14 % вологості. Вищий вміст вологи у зерні навіть при короткостроковому зберіганні призводить до його псування та втрати кормової цінності, а тому свіжозібране зерно необхідно якнайшвидше піддати переробці – висушувати або консервувати. Висушування зерна досить енергозатратний спосіб його переробки. Крім того при використанні сучасної збиральної техніки на токи за короткий термін поступають

великі об'єми зернової маси, зберігання якої обмежено в часі, а тому фуражне зерно кукурудзи необхідно заготовляти у вологому консервованому вигляді.

В Інституті кормів УААН розроблено технологію зберігання вологого зерна кукурудзи на фуражні цілі з використанням консервантів. Об'єми фуражного зерна з підвищеним вмістом вологи, заготовленого з використанням консервантів, можуть сягнути у найближчі роки до 2 млн. тонн. Застосування технології заготівлі вологого зернофуражу дасть можливість у значній мірі знизити собівартість концентрованих кормів у складі раціону. Затрати енергоресурсів на заготівлю вологого консервованого зерна кукурудзи у 6-8 разів менші, ніж на висушування. Важливим є вивчення продуктивної дії вологого зерна кукурудзи у складі раціонів при відгодівлі свиней.

Метою досліджень було вивчення перетравності основних поживних речовин та баланс азоту і фосфору в організмі свиней на відгодівлі при згодовуванні їм у складі раціонів вологого консервованого зерна кукурудзи.

Матеріал і методика дослідження. Заготівля консервованого зерна кукурудзи проводилась в ДП ДГ «Бохоницьке». Дослідження по перетравності основних поживних речовин та баланс азоту і фосфору в організмі свиней на відгодівлі при згодовуванні їм у складі раціонів вологого консервованого зерна кукурудзи проводили в умовах фізіологічного двору та в лабораторії зоотехнічної оцінки кормів Інституту кормів УААН.

Зерно вологістю 32 % висушували на сушильному агрегаті СБ-1,5 до стаціонарної вологості – 14 %, а другу партію цього ж зерна закладали в ємкості у вигляді залізобетонних споруд – амфор місткістю 2,5-3 м³ заглиблених в землю. При закладанні вологого зерна рівномірно по всій масі вносили консервант Зернол-2 в дозі 20 кг/т, перемішували і засипали в амфори. Для створення герметичних умов зберігання поверхню законсервованого зерна прикривали поліетиленовою плівкою і присипали шаром глини. Через два місяці після закладання у амфори, консервоване зерно кукурудзи використовували в годівлі свиней і при проведенні досліду по

перетравності його основних поживних речовин. Дослідження проводили в умовах фізіологічного двору на свинях живою масою 75-80 кг. Протягом 14 днів зрівняльного періоду свиней годували кормами, що входили до складу основного раціону. Годівля була дворазова. По закінченні зрівняльного періоду свиней зважили, сформували дві групи тварин-аналогів [2] і помістили в індивідуальні клітки. Протягом трьох днів тварини звикали до умов утримання і годівлі. До складу раціону тварин контрольної групи входило висушене зерно кукурудзи, макуха соняшникова і м'ясо-кісткове борошно згідно норм годівлі [3]. У дослідній групі висушене зерно було замінено консервованим з урахуванням вмісту вологи, а решта компонентів раціону були ідентичними. Обліковий період тривав 8 днів. Під час облікового періоду тварин годували двічі на добу, корми зважували. Облік залишків кормів та виділених калу і сечі проводили один раз на добу вранці до годівлі тварин. Дослідження хімічного складу кормів, їх залишків та екскрементів тварин провадили в лабораторії зоотехнічної оцінки кормів за загальноприйнятими методиками. Перетравність поживних речовин кормів раціону вираховували по різниці між поживними речовинами прийнятими з кормами і виділеними з калом.

Результати досліджень. Перетравність поживних речовин спожитих кормів, що поступили в організм тварини, залежить від багатьох факторів. На рівень перетравності значний вплив має технологія заготівлі, зберігання та підготовки корму до згодовування, склад корму, вміст у ньому поживних речовин, величина об'єму корму, вид, вік, фізіологічний стан тварини та ряд інших факторів. Зокрема, має значення, за висновками О. П. Дмитроченко і П. Д. Пшеничного (1964), умови вирощування, темперамент та індивідуальні особливості функціональної діяльності травної системи тварин.

Результати вивчення перетравності поживних речовин раціонів піддослідних свиней, що споживали кукурудзу різних технологій заготівлі, подані в таблиці 1.

Як видно з отриманих результатів досліджень, перетравність сухих речовин, клітковини та безазотистих екстрактивних речовин у

тварин дослідної групи порівняно з контрольною має тенденцію до збільшення. Істотною була різниця на користь дослідної групи у перетравності протеїну (+3,01 %; $P < 0,05$), органічної речовини (+2,32 %; $P < 0,05$) та перетравності жиру (+17,3 %; $P < 0,01$). Очевидно, при термічній обробці зерна під час сушіння ці поживні речовини корму піддаються денатурації, що призводить до зменшення їх перетравності.

1. Коефіцієнти перетравності поживних речовин раціонів піддослідними свинями при згодовуванні консервованого зерна кукурудзи у порівнянні з висушеним ($M \pm m$, $n = 4$)

Показник	Групи	
	I контрольна	II дослідна
Суха речовина	79,30 ± 0,67	81,17 ± 0,70
Органічна речовина	82,46 ± 0,52	84,78 ± 0,52*
Протеїн	76,18 ± 1,06	79,19 ± 0,57*
Жир	56,01 ± 2,16	73,40 ± 2,44**
Клітковина	21,33 ± 2,62	22,97 ± 1,93
Безазотисті екстрактивні речовини	89,20 ± 0,29	90,27 ± 0,47

Примітки * $P < 0,05$; ** $P < 0,01$

Таким чином згодовування свиням вологого зерна кукурудзи консервованого мінеральним консервантом Зернол-2 має позитивний вплив на ступінь перетравності основних поживних речовин.

Баланс азоту. Білок містить у середньому 16 % азоту. Вивчення балансу азоту дає можливість у певній мірі робити висновки про білковий обмін в організмі тварини, адже білок займає провідне місце в обміні речовин у живих організмах. Утриманий в тілі азот використовується на відновлення азотовмісних речовин клітин епітелію і травних соків та відкладається в організмі у вигляді м'язової тканини. Баланс азоту в організмі свиней представлений в табл. 2.

2. Баланс азоту у піддослідних свиней при згодовуванні консервованого зерна кукурудзи у порівнянні з висушеним
($M \pm m, n = 4$)

Показник	Групи	
	I контрольна	II дослідна
Прийнято азоту з кормом, г	56,48	56,54
Виділено азоту з калом, г	13,45 ± 0,60	11,76 ± 0,32*
Виділено азоту з сечею, г	18,11 ± 0,92	18,81 ± 1,16
Перетравилося азоту, г	43,03 ± 0,60	44,78 ± 0,32*
Утрималося в тілі: г	24,92 ± 1,44	25,96 ± 1,13
% від прийнятого	44,12 ± 2,55	45,92 ± 2,00
% від перетравленого	57,85 ± 2,64	57,99 ± 2,53

Примітка *P < 0,05

Як показали результати досліджень, із організму тварин дослідної групи з калом виділилося на 1,69 г менше азоту ніж у контрольній групі, що становило 12,6 % ($P < 0,05$). У дослідній групі перетравилося азоту на 3,9 % більше, ніж у контрольній ($P < 0,05$), а це відповідно вплинуло на утримання азоту в тілі свиней від прийнятого. Різниця на користь дослідної групи становить 4,08 %.

Таким чином використання в раціонах свиней вологого фуражного зерна кукурудзи консервованого Зернолом-2 позитивно вплинуло на засвоєння азоту в організмі тварин.

Баланс фосфору. Результати досліджень балансу фосфору (табл. 3) свідчать, що свині, які споживали консервоване зерно кукурудзи виділили з калом і сечею фосфору менше, ніж у контрольній групі на 1,28 г. У них також на 1,86 г (16,3 %; $P < 0,05$) перетравилось фосфору і утрималось в організмі більше на 1,87 г, що становить 19,7 % ($P < 0,05$). Баланс фосфору в організмі свиней представлено в табл. 3.

Отже, згодовування вологого консервованого зерна кукурудзи позитивно впливає на баланс фосфору в організмі свиней порівняно із зерном висушеним на сушильному агрегаті СБ-1,5.

3. Баланс фосфору у піддослідних свиней при згодовуванні консервованого зерна кукурудзи у порівнянні з висушеним (M ± m, n = 4)

Показник	Групи	
	I контрольна	II дослідна
Прийнято фосфору з кормом, г	23,83	24,42
Виділено фосфору з калом, г	12,40 ± 0,28	11,13 ± 0,61
Виділено фосфору з сечею, г	1,92 ± 0,12	1,91 ± 0,27
Виділено всього, г	14,32 ± 0,35	13,04 ± 0,42
Перетравилося фосфору, г	11,43 ± 0,28	13,29* ± 0,61
Утрималося в тілі: г	9,51 ± 0,35	11,38* ± 0,42
% від прийнятого	39,91 ± 1,47	49,59* ± 1,72
% від перетравленого	83,14 ± 1,27	85,71 ± 1,53

Примітка*P < 0,05

Висновки. Встановлено, що згодовування свиням вологого зерна кукурудзи, консервованого мінеральним консервантом Зернол-2, має позитивний вплив на ступінь перетравності основних поживних речовин. Використання в раціонах свиней вологого фуражного зерна кукурудзи консервованого Зернолом-2 позитивно вплинуло на засвоєння азоту і фосфору в організмі тварин.

Бібліографічний список

1. Дмитраченко А. П., Пшеничний П. Д. Кормление сельскохозяйственных животных. — Ленинград: Колос, 1964. - 647 с.
2. Овсяников А. И. Основы опытного дела в животноводстве. — М.: Колос, 1976. — 304 с.
3. Ібатуллін І. І., Панасенко Ю. О., Кононенко В. А. та ін. Практикум годівлі сільськогосподарських тварин. — К.: Урожай, 2000. — 371 с.
4. Ярмак А. Увага цариці полів // Пропозиція.- 2006.- № 1. - С. 57.